CLIMATE CAMPUS

Towards a climate adaptive delta.

Climate Campus

Drieluik

Deel 3: Voorbeelden

Renate Postma

9 september 2020

Deel 3: Voorbeelden

Voorbeeldprojecten

CLIMATE CAMPUS
Towards a climate adaptive delta.

Seringenstraat

Het project Seringenstraat laat zien waar het verbinden van opgaven en partijen kan opleveren.

Van bodemsanering tot infiltratievoorzieningen

Bij een aantal woningen moest de bodem worden afgegraven vanwege een verontreiniging. In plaats van het gat weer vol te storten, ging de gemeente Zwolle in gesprek met de bewoners. Er was namelijk ook kans op wateroverlast bij een stevige bui. In het gat van de sanering zijn infiltratiekratten gelegd om regenwater af te koppelen van de riolering.

Van infiltratievoorzieningen tot leefstraat

De bewoners werden enthousiast. De gemeente faciliteerde de bewoners door ze te koppelen aan onderwijs en ondernemers en zo groene daken en zonnepanelen te installeren, geveltuinen aan te leggen en regenwaterschuttingen te plaatsen. Dit werkte als een olievlek in de buurt. Er zijn geveltuinen aangelegd en in 2018 werd de Seringenstraat de eerste Zwolse Leefstraat.

Voorbeeldprojecten

CLIMATE CAMPUS
Towards a climate adaptive delta.

Team(s) Klimaat Actief!

Een bewoner van het Seringenstraatproject werd ambassadeur en vertelde in andere straten en buurten hoe je je tuin en straat klimaatadaptief kunt maken.

Dit leidde tot een pilot van gemeente Zwolle voor het aanjagen en faciliteren van de initiatieven van burgers om hun eigen omgeving klimaatadaptief in te richten: Team Klimaat Aktief! De bewoner van de Seringenstraat maakt onderdeel uit van dit team.

Het Team Klimaat Actief! genereert verschillende initiatieven en voorbeeldprojecten die als een olievlek kunnen werken in een buurt of wijk. Daarvoor leveren ze vierwekelijks acties en resultaten in buurten en straten op.

Dit concept voor een Team Klimaat Actief! wordt in oktober2020 gepresenteerd aan andere gemeenten in de regio. Zo kunnen andere gemeenten gebruik maken van wat er in de regio ontwikkeld is.

Daarna volgt het opzetten van een Team Klimaat Actief! voor ondernemers.

Voorbeeldprojecten

CLIMATE CAMPUS
Towards a climate adaptive delta.

Nieuwe producten en diensten voor de consument (1)

Voor het klimaat adaptief inrichten van tuinen, straten en buurten zijn nieuwe producten en diensten nodig. Voorbeelden hiervan zijn: Water Wall en de regenwaterschutting, maar ook advies en ontwerp van bijvoorbeeld klimaatadaptieve, natuurvriendelijke tuinen. Via Team Klimaat Actief! worden nieuwe producten van ondernemers gekoppeld aan initiatieven van burgers. Hiermee zijn de voorbeeldtuinen ook “demosites” voor ondernemers en zo ontstaat voor hen markt.

Regenwaterschutting

In het project Seringenstraat is bijvoorbeeld een regenwaterschutting geplaatst: een schutting die als regenton functioneert. Voor de ontwikkelaar was dit de eerste afname door bewoners. Door deze demo lokatie en de bekendheid die het project kreeg, ontstond een grote vraag naar de regenwaterschutting. Zo heeft bijvoorbeeld Woningbouwcorporatie SWZ in samenwerking met Waterschap WDOD 40 regenwaterschuttingen geplaatst. Dat is business!

Voorbeeldprojecten

CLIMATE CAMPUS
Towards a climate adaptive delta.

Nieuwe producten en diensten voor de consument (2)

Doe het zelf pakketten

Samen met de ketens Hornbach, Wildkamp en Tuinland heeft Team Klimaat Actief! Doe-Het-Pakketten ontwikkeld voor bewoners die een groen dak willen of water willen opslaan in hun tuin. De DHZ-pakketten zijn voorzien van handige instructiefilmpjes die je stap voor stap helpen bij de uitvoering. Deze DHZ-pakketten liggen sinds juni 2020 in de Zwolse filialen.

Voorbeeldprojecten

CLIMATE CAMPUS
Towards a climate adaptive delta.

Mobiele Klimaat Escaperoom

Voor bewustwording en het activeren van bewoners om zelf klimaat adaptieve maatregelen te nemen, maken we gebruik van serious gaming.

Trainees van Waterschap Drents Overijsselse Delta bedachten een concept voor een mobiele klimaat escaperoom. Maar financiering om die te bouwen, ontbrak. In dezelfde periode wilde Zwolle voor het Europese Interreg NSR project CATCH een serious game ontwikkelen.

Dankzij de Climate Campus-samenwerking werd het concept van de trainees alsnog uitgewerkt binnen het CATCH-project met subsidie van de EU. Ook andere Climate Campus-partners werden betrokken. Zo kwam 038Games, de gamestudio van Hogeschool Windesheim en Cibap in beeld voor de bouw van de game. Twee teams van internationale studenten hebben de escaperoom ontworpen en gebouwd, met ondersteuning van het bedrijf The Great Escape.

De escaperoom kan door partners in de regio worden ingezet bij wijkbijeenkomsten, op festivals of bedrijfsevenementen.

Voorbeeldprojecten

CLIMATE CAMPUS
Towards a climate adaptive delta.

Senshagen

Beter meten is beter weten!

In het project Senshagen (wijk Stadshagen) genereert een wetenschappelijk sensornetwerk in de tuinen van burgers lokale klimaatgegevens en betrekt burgers bij klimaatadaptatie op lokaal niveau. De gemeente Zwolle werkt in dit project samen met het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI). Sensoren van het RIVM en het KNMI zijn overal in de wijk geïnstalleerd, in de tuinen van de bewoners. Ze nemen actief deel aan het lezen van de metingen, wat een beter inzicht in het klimaat biedt.

Bewoners kunnen sensoren adopteren. Ze worden geïnstalleerd op of in de buurt van huizen en meten onder andere deeltjes, neerslag en temperatuur. Vervolgens kunnen ze het digitale platform ‘Smart Zwolle Hub’ gebruiken om de gegevens die door een dergelijke sensor thuis worden gegenereerd, te bekijken.

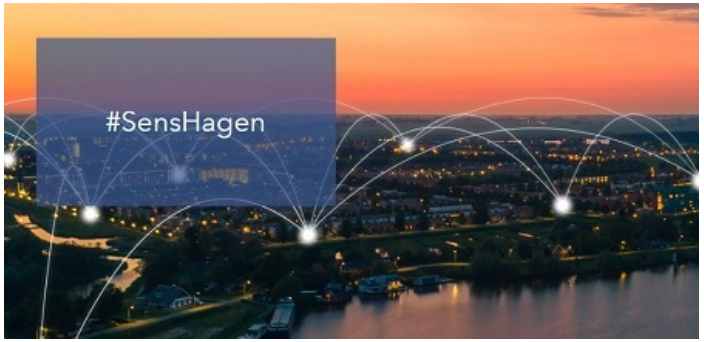

Het project is een mondiaal voorbeeld. Gemeente Zwolle heeft Senshagen in 2019 gepresenteerd voor 18.000 mensen op de Esri Users Conference. Goede reclame voor onze delta!

Voorbeeldprojecten

CLIMATE CAMPUS
Towards a climate adaptive delta.

Lespakketten met service

Bij het project Senshagen worden ook kinderen betrokken. Voor groep 7 en 8 zijn 9 lespakketten ontwikkeld rond het thema “Klimaatadaptatie in een slimme stad”. Zo willen we kinderen laten kennismaken met en enthousiasmeren voor techniek en vraagstukken als klimaat. Dat talent hebben we in de toekomst nodig! En kinderen gaan thuis het gesprek aan met hun ouders. Dat helpt voor het activeren van bewoners omzelf maatregelen te nemen.

Maar zitten scholen daar wel op te wachten? Nee, niet altijd. Dus zijn we nu een service aan het ontwikkelen waar scholen belang bij hebben. Er is een poule in de maak van mensen / professionals die (direct) kunnen worden ingevlogen als docenten uitvallen. Zij kunnen dan één of meer van de 9 lessen “klimaatadaptatie in een slimme stad’ geven. Zo kunnen we meerdere belangen bedienen.

Eén van de lessen is het zelf bouwen van een “natte voeten sensor”. In 2021 willen we met meerdere scholen in de regio een Guinness recordpoging sensoren bouwen ondernemen. Events en fun dragen bij aan gemeenschapszin en “sense of place” die we nodig hebben voor het klimaatbestendig maken van onze delta en voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Voorbeeldprojecten

CLIMATE CAMPUS
Towards a climate adaptive delta.

Noodwaterkering Stadshagen

De wal rond Stadshagen is naast geluidswal ook ontworpen om ingezet te worden als noodwaterkering. Voor dat laatste moeten de doorgangen in de wal bij overstromingsrisico's tijdelijk dichtgezet kunnen worden.

Gemeente Zwolle roept bedrijven, maatschappelijke instellingen en onderwijs- en onderzoeksinstellingen op om tijdens deze markconsultatie allianties te smeden. voor het oplossen van twee vraagstukken:

- Slimme manieren om de openingen (wegen, waterlopen, fietspaden en andere doorgangen) in de geluidswal bij dreigende overstroming tijdelijk te sluiten.
- Slimme manieren om inwoners van Stadshagen te betrekken, wellicht door het opzetten van een hoogwaterbrigade.

Juist onverwachte, niet traditionele, vernieuwende ideeën, denkrichtingen en samenwerkingsverbanden zijn welkom. Climate Campus heeft haar netwerk aangeboord en de gemeente ontzorgt voor een eerste bijeenkomst. Najaar 2020 vindt het vervolg plaats.

Voorbeeldprojecten

CLIMATE CAMPUS
Towards a climate adaptive delta.

In de pijplijn….

Innovatiecluster / innovatiedistrict

Binnen de Spoorzone Zwolle wordt het ontwikkelen van een innovatiecluster verkend waarin onderzoek, onderwijs en ondernemers samenwerken. Kanshebber is een innovatiecluster op het snijvlak van klimaatadaptatie en Smart City. Dit biedt mogelijkheden om innovation & business te ontwikkelen.

Spoorzone wil zich daarbij ontwikkelen als innovatiedistrict. Bedrijven en instellingen in het werkveld van klimaatadaptatie / het innovatiecluster vestigen zich in de regio, met een concentratiepunt in de Spoorzone. Op dit moment wordt een verkenning uitgevoerd naar de potentie en mogelijke partners voor het innovatiecluster.

De komst van een (dependance van een) universiteit en de vestiging van start-ups zouden het plaatje compleet maken.

Voorbeeldprojecten

CLIMATE CAMPUS
Towards a climate adaptive delta.

In de pijplijn….

Gezamenlijke Kennis- en Innovatieagenda

Een klimaatbestendige delta vraagt om nieuwe kennis en oplossingen. Het kan daarbij gaan over technische, financiële en juridische vraagstukken gaan, maar ook over gedragswetenschap en sociale innovatie.

Een gezamenlijke Kennis- en Innovatieagenda kan vraagstukken adresseren en partners mobiliseren om deze vraagstukken op te pakken. Daarbij is het interessant om in nieuwe samenstellingen te werken, waarbij diverse vakgebieden worden uitgedaagd om met nieuwe oplossingen te komen. Veelgehoorde vraagstukken als het juiste samenspel stad – buitengebied of het spanningsveld “nat-droog” kunnen hierin een plek krijgen. Binnen de Regiodeal is hiervoor geld beschikbaar.

Bij voorkeur is er (daarna) een gezamenlijk fonds om de Kennis- en Innovatieagenda uit te voeren.

Voorbeeldprojecten

CLIMATE CAMPUS
Towards a climate adaptive delta.

In de pijplijn….

Innovatie(show)tuinen: etalage van ondernemers voor consumenten

Als je een huis bouwt, dan zoek je een keuken of badkamer uit in een showroom. Voor nieuwe producten en diensten voor klimaatbestendige, circulaire en natuurvriendelijke tuinen is dat een stuk ingewikkelder.

Daarom willen we met partners een innovatie(show)tuin ontwikkelen waar je als consument kunt zien wat er mogelijk is en wat waar te koop is. Installateurs, aannemers en hoveniers kunnen je naar de innovatie(show)tuin verwijzen, maar ookTeam Klimaat Actief! of winkelketens die producten verkopen, zoals nu bij de Doe Het Zelf pakketten bij Hornbach, Tuinland en Wildkamp.

In combinatie met alle acties in wijken jagen we de beweging in buurten en straten aan en genereren we markt voor ondernemers.

Binnen de Regiodeal ontwikkelen we in 2021 een business case voor een innovatie(show)tuin.

Voorbeeldprojecten

CLIMATE CAMPUS
Towards a climate adaptive delta.

In de pijplijn….

Slimme monitoring

Bij de Zwolse Adaptatie Strategie (ZAS) ontbreekt nog een slimme monitoringsstrategie. Monitoring van je beleidsdoelen, maar ook voor het meten van je bodem- en watersysteem.

Maar Zwolle is niet de enige partij die metingen doet. Waterbedrijf Vitens, Waterschap WDOD en anderen hebben ook een meetnetwerk.

Kunnen we gebruik maken van elkaars infrastructuur, zijn er gezamenlijke indicatoren die we willen meten, zijn er nieuwe, slimme (sensor)technieken die we kunnen inzetten of uitproberen?

Gemeente Zwolle pakt deze handschoen op en wil dit verkennen binnen het Interreg NSR project CATCH. Najaar 2020 starten de eerste gesprekken. Voor 1 juli wordt dit opgeleverd.